»tura domino fundi modicum, immo nullum damnum »affert. Raro enim homines sepulcra adeunt, & ideo »in hujusmodi casu locum sibi vindicat regula legis »secundæ §. Item Varus *ff. de Aqua pulu. arcend.* Id quod »tibi non nocet, & mihi prodest, æquitas vult ut mihi »concedatur, etiamsi jure deficiat. (Conducunt *leges* 13. »*usque ad* 19. *tit.* 32. *part.* 3. *ibique D. Gregor. Lo-*»*pez.*) Ergo decisio hujus textus non potest trahi ad »quæstionem nostram, in qua de re vicino gravissima »agitur, ut scilicet rem suam vendere cogatur; Tra-»ditum est enim, extensionem de casu ad casum etiam »in materia favorabili non admitti, nisi eadem prorsus »ratio vigeat in utroque casu &c. At dices, Jurison-»sultum tractare de eo casu, quo iter damnum non »leve afferebat domino, quia inquit: Ita tamen, ut »Judex de opportunitate loci prospiciat, ne vicinus »magnum patiatur detrimentum. Respondeo, speciem »singularem non tractari ab Ulp. auctore hujus textus, »sed rem in abstracto exponi, & per modum regulæ, »ut liquet ex verbis antecedentibus, & ideo dum præ-»dictis verbis admonet Judicem datum ad constituen-»dum iter, ut opportune, & sine damno domini iter »constituat, id facit, ut intelligat, quomodo versari »debeat hac in re, ut scilicet minus, quam fieri possit, »dominus fundi lædatur. Itaque verissimum est, quod »dixi, decisionem illius textus pendere ex eo, quod »leve, immo nullum damnum concessio itineris ad se-»pulcrum plerumque continet; plerumque inquam, quia »licet interdum secus sit, non refert, quia in legibus »id quod plerumque accidit sequimur, non quod raro »evenit, *l.* Num ad ea, *ff. de leg. cum ll. seqq.* (Ad rem »*lex* 8. 18. & 19. *tit.* 1. *part.* 1. Concordat *Reg.* 36. »*tit.* 34. *part.* 7.) Sed esto, textum loqui in casu, in »quo damnum concessio itineris domino fundi affert, »quid tum? Ergo ne ad quæstionem nostram trahi pote-»rit? Nequaquam, nam damnum quando propter con-»cessionem itineris affertur, est longe minus, quam sit »id, quod affertur, cum quis cogitur rem suam ven-»dere; non enim extensio permittitur, nisi eadem pror-»sus ratio vigeat, ac ita fortis, ut in lege, quæ ex-»tenditur, ut constat scriptis" *cap.* 11. *num.* 12. *lib.* 3. *& in proposita quæstione agnoscit* Rota *dict. decis.* 676. *num.* 7. & 8. *His accedit, sepulcri, de quo* Jurisconsultus *agit, nullum futurum fuisse usum, si denegatum fuisset iter ad illud, quæ circumstantia magni certe momenti fuit ad commovendum Imp. Severum, & Antoninum, ut rescriberent ad favorem domini sepulcri, tunc enim magis urget dictamen illud naturale, quod tibi non nocet, & aliis prodest &c. Hæc autem circumstantia in quæstione nostra deficit; Ergo hæ species sunt valde dissimiles.* Confer etiam Covarrub. *variar. resolut. l.* 3. *c.* 14. *num.* 7. *& sequent.*

100 Ceterum vanum est confutare opinionem hanc de obligatione, qua vicinus tenetur, vendendi domum, vel alium situm pro ædificatione, vel ampliatione ecclesiæ, nam ea communiter à Doctoribus & Tribunalibus re-
101 cepta est. Juvat tamen hæc adnotasse, ut non docto & quidem concludenter de omnibus ab ipsis Doctoribus, & Tribunalibus in hoc judicio requisitis, de quibus agit *Auctor*, respondeatur contra ecclesiam, prout
102 servavit Rota *in Melevitana Fabricæ* 1742. *coram clar. mem. Calcagnin.* tum etiam ut hæc opinio non extendatur ad omne id, quod est connexum ecclesiæ, prout hactenus est extensa, ut videre est apud *Mastrill. decis.* 280. Gizzarell. *decis.* 37. ibique omnes addent, & Rot. *in Compostellana Permutationis* 2. *Junii* 1748. §. 16. *cor. bon. mem. Vicecom.*

103 Quod vero concernit reparationem, ad eam illi primi loco tenentur, in quos onus hoc transtulit consuetudo. Idem dic de statuto. Quomodo autem probanda
104 in subjecta materia sit consuetudo, tradit Klock *de Contribut. cap.* 10. *num.* 23. *& plur. sequent.* Confer etiam Lanfredin *respons. eccles.* 32. *num.* 13. tum Louvrex *dissert. can.* 16. *num.* 5. *& plur. sequent.*

105 Deficiente autem tam consuetudine, quam statuto, facienda est reparatio ex portione, si qua extat, pro fabrica destinata; eaque non extante ex fructibus ecclesiæ de qua agitur. Qua ratione Episcopus ecclesiam ca- 106
thedralem, Capitulum, ecclesiam collegiatam, parochus ecclesiam parochialem, & Rector quamcumque aliam 107
ecclesiam reparare tenentur, nam ipsi sunt qui fructus percipiunt. Intellige tamen deducta prius ex fructi- 108
bus congrua pro eorum sustentatione. Adi Louvrex *dict. dissert. canon.* 16. *num.* 9. *& sequent.*

Quod si deducta mox dicta congrua sustentatione 109
non supersit pro reparatione, tenentur alii, si qui sunt, qui fructus percipiunt. Solent enim decimæ ecclesiarum 110
parochialium ut plurimum ad alios quam ad parochos pertinere. De obligatione autem decimatorum ad repa-
rationem vide, quæ diximus *in additione de vera Con-*
grua art. 2. Pensionarii quoque in hoc casu tenentur ad 111
reparationem; Rot. *in Fanen. Suppressionis* 4. *Jun.* 1741. *coram R. P. D. Canilliac.*

Post hos tenentur qui beneficia in ea ecclesia possi- 112
dent, deducta pariter prius pro ipsis congrua sustentatione ex fructibus suorum beneficiorum; Louvrex *dict.*
dissert. canon. 16. *num.* 13. Rot. *in Viterbien. Contributionis. Onerum & Expensarum* 15. *Junii* 1745. §. 10. *cor.*
R. P. D. Elephantus. deinde patroni, ac demum paro- 113
chiani, si agatur de ecclesia parochiali.

Habes & quidem ex ordine illos, qui ad reparatio- 114
nem tenentur. At plura adhuc adnotanda sunt.

De Episcopo singulare illud occurrit, quod si onus 115
reparandi ad alios pertineat, tenetur nihilominus ipse reparare cathedralem minitantem ruinam, reservato sibi jure agendi contra illos; Rot. *coram. clar. mem. Tanar.*
decis. 433. *num.* 11.

Quoad parochum nota quod is tenetur tantummodo 116
reparare ecclesiam parochialem, non item ecclesiam succursalem, si qua est in parochia, nam ad eam repa-
randam nec parochus, nec quicumque alius percipit
fructus parochiæ, sed parochiani illi, quorum gratia ex- 117
tructa est, tenentur; Van-Espen *Jur. eccles. univ. p.* 2.
tit. 16. *cap.* 5. *num.* 17. *& sequent.* Wames. *consil. ca-*
nonic. 511. *num.* 8. Peck. *de repar. eccles. cap.* 24. *fere*
per tot. De eo vero, uter teneatur ad reparationem ec- 118
clesiæ parochialis, Parochus habitualis ne an Vicarius perpetuus, consule Lanfredin. *respons. eccles.* 32. *à n.* 1.
ad plur. seq.

Quod dictum est supra, Beneficiatos teneri ex fruc- 119
tibus ad reparationem, deducta prius pro ipsis congrua sustentatione, id procedit si agatur de Beneficiatis illis,
qui residere tenentur, Rot. *in Romana seu Region. Re-*
parationum 26. *Aprilis* 1743. §. Alterum *& seq. cor. bon.*
mem. Nuñez & 4. Martii 1746. §. 10. *cor. Illustriss. Ca-*
prar. Alm. Urb. Gubernator.

De Forensibus, qui prædia possident in parochia, 120
cujus ecclesia reparatione indiget, an ii in contributionem vocari queant, vide Klok *de Contrib. cap.* 10. *n.* 57.
& plur. seq.

Si ecclesia ruinam passa sit tempore beneficiati an- 121
tecessoris, uter conveniendus sit pro reparatione, successor, an hæres beneficiati antecessoris, magna quæstio est. Consule de ea Louvrex *dissert.* 16. *n.* 19. *& plur. seq.*

De hypotheca competenti ecclesiæ pro reparatione 122
super bonis beneficiati adi Rousseaud. de la Combe *in*
sua Jurisprudencia Canonica verb. Reparatio *sect.* 6.
per tot.

Additionem hanc claudat quæstio illa: An is ad quem 123
pertinet onus reparationis, ampliandæ quoque, & de novo ædificandæ ecclesiæ sumtum agnoscere debeat, nec ne? Negat Peck *de repar. eccles. cap.* 2. *num.* 1.
& 2. & Klock de contrib. cap. 10. *num.* 9. *& sequent.*
de illo, qui ex *testamento*, vel ex *contractu* tenetur re-
parare, affirmat vero de eo, qui ex *juris dispositione*
ad reparationem ecclesiæ obligatus est. At absolute & quidem rectius negat. Wames. *consil. canon.* 513. *n.* 6.
(Præter animadversa *in fin. num.* 70. congruit ad n. 95.
ac seq. usque ad 103. Doctrin. D. Anton. Gomezii
var. tom. 2. *cap.* 2. *num.* 51. Vid. prædicta super eccle-
siæ reparatione.) (Ad num. 71. *vid.* leg. 19. *tit.* 2. *lib.* 1.
Ind. in qua Indicis personis præcipitur, Clericis domos ædificaturos.)

AR-

ARTICULUS IV.

Ecclesia quoad ejus Consecrationem, Execrationem, & Reconciliationem.

SUMMARIUM.

1 *Quid sit consecratio, & per quem fieri debeat, ut sit valida*, ad num. 10.
11 *Qua die, occasione, & intra quod tempus sint consecrandæ ecclesiæ*, ad num. 15.
16 *An, & quando semel consecrata ecclesia sit iterum consecranda, aut tantum benedicenda*, ad num. 25.
26 *Quot & quibus modis polluatur ecclesia, ita ut indigeat reconciliatione*, ad num. 57.
58 *Quinam violationis ecclesiæ sint effectus*, ad num. 64.
65 *Reconciliatio ecclesiæ pollutæ an à quocumque Episcopo fieri possit, & quando à Prelato Regulari, vel à simplici Sacerdote*, ad num. 72.
73 *Cœmeterii consecratio, & reconciliatio haud diversimode fieri debet, quam ipsa ecclesia.*
74 *Subnectuntur Additiones ex aliena manu usque in finem articuli.*

1 Consecratio ecclesiæ est dedicatio ejusdem ad cultum divinum speciali ritu facta à legitimo Ministro, ad hoc ut populus fidelis opera religionis in ea rite exerce-
2 re possit; *Est in re communis.* Solus Episcopus loci de jure communi potest ecclesiam consecrare; *cap.* Interdicimus 10. *caus.* 16. *quæst.* 1. ibi: "Chrisma, & oleum, »consecrationesque altarium ordinationes Clericorum ab »Episcopis accipiant, in quorum parochiis manent;" concordat *cap.* Nemo 9. *& cap.* Nullus 15. *dist.* 1. *de con-*
3 *sec.* ibi: *Nisi in consecratis ab Episcopo loci.* Episcopus debet esse proprius illius diœcesis, in cujus finibus sita est ecclesia consecranda; *cit. c.* Interdicimus 10. *caus.* 16.
quæst. 1. *& cap.* Tua fraternitas 2. *de consecrat. eccles.* ibi:
4 *In diœcesi tua.* Non enim in diœcesi aliena potest Episcopus consecrare ecclesiam absque proprii Episcopi permissione; *cap.* Episcopus 28. *caus.* 7. *quæst.* 1. *cap.* Piæ
5 mentis 25. *& cap.* Frigentius 26. *caus.* 16. *quæst.* 7. Et si Episcopus in aliena diœcesi sine diœcesani Episcopi permissione ecclesiam consecraverit, punitur suspensione ab exercitio pontificalium per integrum annum. Conc. Tridentin. *de reformat. & sess.* 14. *cap.* 2. & debet per eundem annum cessare à celebratione missarum, textu expresso *in cap.* Episcopus 38. *caus.* 7. *quæst.* 1. ibi: "Epis-»copus in diœcesi aliena ad consecranda altaria irruere
6 »non debet. Quod si fecerit, transgresor Canonum uno »anno à missarum celebratione cessabit." Consecratio tamen ecclesiæ facta ab ipso Episcopo in aliena diœcesi remanet valida; textu expresso *in dict. cap.* Episcopus,
7 ibi: *Altaris tamen consecratione manente.* Episcopus non potest delegare potestatem consecrandi ecclesias simplici Sacerdoti, sive non Episcopo; textu expresso *in cap.* Aqua 9. *de consecrat. eccles.* ibi: "Aqua per Episcopum »benedicta ecclesiam reconciliari posse per alium Epis-»copum non negamus, per Sacerdotes simplices hoc fie-»ri de cetero prohibemus; non obstante consuetudine »Provinciæ Bracharensis (quæ dicenda est potius cor-»ruptela) quia licet Episcopus committere valeat, quæ »Jurisdictionis existunt, quæ ordinis episcopalis sunt »non potest inferioris gradus Clericis demandare." Et sic quoad supradicta omnia Barbosa *de offic. & potestat. Episcop. part.* 2. *allegat.* 27. *n.* 1. Pirhing *lib.* 3. *decretal. tit.* 40. *num.* 1. Reiffenstuel *ibid. num.* 2. *& 3.* & commu-
8 nis aliorum. Ecclesiam consecrare quamvis nemo possit præter Episcopum, possunt tamen Prælati Regulares proprias ecclesias solemniter benedicere, & ad cultum divinum deputare, ita ut possint in ipsis divina peragi officia, & missæ celebrari, ac si ab Episcopo fuissent consecratæ, ut patet ex privilegio Leonis X. qui ut refert Casarubius, *in Compendio Privilegiorum*, *verb.* Benedicere, concessit "Generalibus, Provincialibus, ac Cus-»todibus, & Guardianis Fratrum Minorum pro tem-»pore existentibus, ut omnia, & singula ejusdem ordi-»nis, & observantiæ ecclesias, & cœmeteria, capitula, »& oratoria ubicumque existentia tam recepta, quam »recipienda, &c. solemni benedictione benedicere va-»leant." Quo privilegio gaudent etiam omnes alii Regulares vi communicationis privilegiorum, etiamsi expressam concessionem non habeant: Miranda *in Manuali Prælator. tom.* 2. *quæst.* 40. *art.* 1. *concl.* 1. Barbosa *de offic. & potest. Episcop. alleg.* 47. *n.* 44. Reiffenstuel *loc.*
cit. n. 9. & alii passim. Insuper Regulares habent pri- 9
vilegium ut quilibet alius Episcopus possit consecrare suas ecclesias, quoties Episcopus diœcesanus ab ipsis debito modo requisitus noluerit consecrare, aut id facere distulerit ultra quatuor menses, prout habetur *in c. Compendio privilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium, ab Alphonso de Casarubio secundo edito*, ubi *sub verb.* Altare *n.* 2. sic expresse refertur: "Honorius IV. concessit, ut si diœcesa-»ni requisiti à Fratribus Minoribus debita humilitate, »noluerint in ecclesiis eorum primarium lapidem ponere, »ac ecclesias, vel oratoria, & altaria sua consecrare, »vel id facere ultra quatuor menses distulerint, possint »prædicti Fratres per quoscumque voluerint Episcopos »(gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentes)
»præmissa recipere." Et idem concessum fuisse à Joan- 10
ne XXII. Patribus Carmelitis refertur *ibid. sub verb.* Benedicere *num.* 2. & ex ipso Barbosa *loc. cit. num.* 11. non sunt revocata per Concilii Tridentin. *sess.* 6. *de reform. c.* 5. dum statuit quod nullus Episcopus in alterius diœcesi pontificalia possit exercere sine ipsius expressa licentia cujusvis privilegii prætextu &c. Nam quantum ad hoc privilegia prædicta non censentur esse privilegium, sed Jus commune continere, dummodo licentia fuerit petita, juxta *cap.* Statuimus 1. *de supplend. neglig. Prælat. & cap.* Nihil est 44. *de elect.*

Ecclesiæ consecrari possunt qualibet die etiam non 11
festiva, textu expresso *in cit. cap.* Tua fraternitas 2. *de consecr. eccl.* ibi: *Licet tibi ecclesiis dedicationem impendere tam diebus dominicis, quam privatis.* Non possunt ta- 12
men ecclesiæ consecrari nisi inter missam, textu expresso *in cap.* Omnes 3. *dist.* 1. *de consecrat.* ibi: *Omnes Basilicæ cum missa debent semper consecrari*; & concordat *cap. de* Fabrica 24. *ead. dist.* 1. *de consecr.* Hinc Episco- 13
pus peccat si absque celebratione missæ ecclesiam consecrat. Miranda *loc. cit. conclus.* 3. *in fine*, Azorius *p.* 2.
l. 9. *cap.* 4. *quæst.* 2. Barbosa *loc. cit. num.* 10. Reiffenstuel
loc. cit. n. 4. & alii passim. Consecratio tamen remanet 14
valida. Silvester *in Summa verb.* Consecr. 2. *quæst.* 1.
Pirhing *loc. cit. num.* 3. & alii mox citati. Ecclesiæ cathe- 15
drales, & parochiales cum majoribus saltem altaribus intra annum in civitatibus, & diœcesibus intra biennium post earum restaurationem sunt ab Episcopis consecrandæ: Benedict. XIII. *in Concil. Romano tit.* 25. *cap.* 1. *ex*
Concil. Londinens. an. 1237. *cap.* 1.

Ecclesia semel consecrata non est iterum consecran- 16
da, textu expresso *in cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecr.* ibi: *Ecclesiis semel Deo consecratis non debet iterum consecratio adhiberi.* Si tamen ignoretur, aut dubitetur an 17
fuerit consecrata nec ne? tunc est consecranda, textu expresso *in cap.* Solemniter 16. *dist.* 1. *de consec.* ibi: *De ecclesiarum consecratione quoties dubitatur, & nec certa scriptura, nec certi testes existant, à quibus consecratio scitur, absque ulla dubitatione scitote eas esse consecrandas. Nec talis trepidatio facit iterationem, quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur esse factum*, & concordat *cap.* Ecclesiæ 18. *eod. dist.* 1. *de consecrat.* ibi: *Ecclesiæ, vel altaria, quæ ambigua sunt de consecratione, consecrentur*, & sic expresse statuit novissime Benedictus XIII. *in Concilio Romano tit.* 25. *cap.* 3. Ecclesia non
est consecranda, nisi prius ei de dote competente pro- 18
visum fuerit, textu expresso *in cap.* Cum sicut 8. *de consecrat. eccles.* ibi: *Cum non sit ecclesia, nisi de dote provisum ei fuerit, consecranda*, & concordat *cap.* Placuit 1.
caus. 1. *quæst.* 2. *c.* Nemo 9. *dist.* 1. *de consecr. & Nov.* 66.
cap. Vid. *art. antecedent à num.* 34. *ad* 41.

Ecclesia ex toto, vel secundum majorem partem si- 19
mul

mul destructa, execratur, & indiget nova consecratione, licet ex eadem materia reædificetur; *arg. cap.* De fabrica 24. *dist.* 1. *de consecrat.* Glossa *ibid. verb.* Innovata, & ratio est clara, quia in tali casu nec moraliter nec physice censetur eadem ecclesia, & sic tenent Abbas *in cap.* Posuisti 4. *de consecr. eccles. num.*8. Silvester *verb.* Consecratio *quæst.* 4. Barbosa *loc. cit. num.* 12. & alii passim.
20 Si ecclesia successive per partes deficiens, paulatim per partem statim iterum reficitur, ac reparatur, non indiget nova consecratione, quamvis tota ecclesia successive per partes ita destruatur, & reficiatur, ut nulla pars de primo ædificio supersit. Et ratio est, quia, quamvis ex nova materia paulatim à primis fundamentis reficiatur, non ideo desinit esse eadem ecclesia; sicuti patet de legione militum, quæ remanet, & dicitur semper eadem legio, quamvis militibus deficientibus, novi substituantur, & sic paulatim successive omnes milites renoventur; *arg. leg.* Proponebatur 76. *ff. de judiciis*, *leg.* Quod in rerum natura 24. *ff. de legat.* 1. & *lege.* Si grege, *ff. de*
21 *legat.* 1. Tum quia dum ecclesia paulatim, & successive reficitur, magis dignum atrahit ad se minus dignum, & major pars minorem *arg.cap.* Quod in dubiis 3. *de consecrat. eccles.cap.* Si eccles. 1. *tit. eodem in* 6. & *reg.*41. *Juris in* 6. ibi: *Accessorium naturam sequi congruit principali.* (*Vid. verb.* Accessio, & *liter.* D. *pag.*104. *ex n.*53. *ad* 69. inclusivè.) Unde in tali casu sufficiet, si nova pars aquæ benedictæ aspersione exorcizetur; *arg. cap.* De fabrica 24. *dist.* 1. *de consecrat.* Glossa *in cap.* Ligneis 6. *de consecrat. ecclesiæ*, *verb.* Parietibus, & sic tenent Barbosa *loc. cit. num.* 19. Silvester *verb.* Consecratio 2. *quæst.* 5. *vers.* Tertius est, Azorius, *pag.* 2. *lib.* 9. *cap.*4. *quæst.* 5. Engel *lib.* 3. *decret. tit.*40. *num.*2. Reiffenst. *ib. num.* 12. & *alii.* (Ad rem *L.* 21. & 22. *tit.* 31. *p.*3.)
22 Si non tota ecclesia, nec major, sed solam aliqua minor pars ejusdem, *v. gr.* tectum corruit parietibus adhuc illæsis, non indiget nova consecratione, textu expresso *in cap.* Ligneis 6. *de consecrat. eccles.* ibi: "Cum »parietes in sua integritate permanserint, & tabula alta-»ris mota, vel enormiter læsa non fuerit; ob causam »prædictam nec ecclesia, nec altare debet denuo conse-»crari," & ibi Gloss. communiter recepta, quæ *sub verb.* Parietibus sic præcise dicit: "Quamdiu parietes integri »sunt, non est ecclesia reconsecranda, quia in parieti-
23 »bus consecratur ecclesia, & non in tecto." Si ecclesia igne ita comburatur, ut parietes interiores ex toto, vel ex majori parte sint devastati, vel abrasi, quamvis non corruant, indiget nova consecratione; *cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecrat.*; ibi: *Nisi ab igne exustæ*, & Gloss. *ibid. verb.* Exustæ, & ratio est, quia in parietibus
21 ubi sunt cruces & inunctiones, fit consecratio, adeoque illis ex toto, vel ex majori parte devastatis, seu exustis execratur ecclesia, & indiget nova consecratione; Abbas *in cap.* Proposuisti 4. *de consecrat. eccles. num.*7. Azorius *loc. cit. quæst.* 5. Reiffenstuel *loc. cit. num.* 13. Barbosa *loc. cit. num.* 18. Miranda *loc. cit. art.* 3. *conclus.* 2. Piasecc. *in praxi novæ Episcop. part.* 5. *num.* 24. *vers.* 2.
24 Quando ecclesia ampliatur, si nova pars addita sit minor veteri remanente, non indiget nova consecratione, sed sufficit quod pars nova aquæ benedictæ aspersione exorcizetur; *arg. cit. cap.* De fabrica 24. *distinct.*1. *de consecr.* & Glossa *ibidem verb.* Innovata, Engel *loc. cit. num.*4. Reiffenstuel *loc. cit. num.* 14. Azorius *part.* 2. *lib.*9. *cap.*4. *quæst.*6. *ad fin.* Et ratio est eadem, quæ fuit adducta *sub num.* 18. quia magis dignum attrahit ad se minus dignum, & minor pars minorem; *arg. cap.* Quod in dubiis 3. *de consecrat. eccles.* & *cap.* Sanctam ecclesiam *unic. de consecrat. eccles. in* 6. & *regul.* 42. *Juris in* 6. Unde cum major principalis, & magis digna pars sit vetus remansa, & ipsa sit consecrata, efficietur etiam consecrata minor pars, & minus digna, & accessoria de novo addita. Si vero pars nova esset major veteri remanente, tunc ecclesia esset denuo consecranda, *arg. cit. cap.* Si ecclesiam *unic. de consecrat. in* 6. ibi: "Ne mi-»nus dignum majus, aut accessorium principale ad se
25 »trahere videatur." Et hoc totum patet à pari de oleo sacrato, & aqua benedicta, cui si affundatur oleum non sacrum, & aqua non benedicta in majori quantitate, quam sit quantitas sacrata, vel benedicta, tunc indiget nova consecratione, vel benedictione. Si vero oleum non sacrum, & aqua non benedicta affundatur oleo sacro, & aquæ benedictæ existenti in majori quantitate, quam sit quantitas non sacrata, vel non benedicta, tunc non indiget nova consecratione, vel benedictione, quia per commixtionem cum majori quantitate sacrata, vel benedicta efficitur sacrata, vel benedicta etiam minor quantitas non consecrata, vel non benedicta; *arg. in cap.* Quod in dubiis 3. *de consecrat. eccles.* & tenet Barbosa *in cit. cap.* Quod in dubiis 6. Silvester *verb.* Aqua, *quæst.*3. Pirhing *lib.*3. *decret. tit.* 40. *num.*5. Reiffenstuel *ibid. num.* 14. & alii passim. (*Vid. proxime.*)

(Vide *liter. A. pag.*115. *ad* 118. *notatque ejus hispan.* etiam *liter.* C. *verb.* Calix. Hic ulterius præsens debet protendi materia, cum antea solum insinuatio præcesserit; exponi valet, leges, quarum *in addit. novis. hisp. verb.* Altare, fit mentio, anteriori doctrina convenire; sed ut magis in eis assertum elucescat, *lex* 12. *tit.* 10. *p.* 1. demonstrat, à nullo alio præterquam ab Episcopo diœcesano, alterovè, illius venia intercedente, ecclesiam esse consecrandam: *lex* 13. Episcopo, seu alio Sacerdote celebrante, quod altaris, sivè ecclesiæ consecratio sit quacumque die efficienda, asserit: *in leg.*14. quæ intervenire debeant, perleguntur: *per seqq. usque ad* 17. *inclusivè* significatio omnium quæ in consecratione facienda, fit patens: *l.* 19. ab Auctore non discrepat, in quantum præfiniuntur casus in queis, diruto in totum, vel in parte ecclesia aut altari consecrato, venit iterum consecrandum: *lex* 20. crimina designat propter quæ debet reconciliari, *scilicet* si homine percusso effusio sanguinis subsequatur, in eave fornicetur: cœmeterium etiam reconciliabitur, sive crimen fuerit aut non manifestum. *Ne despicias gloss. prædict. leg. à D. Gregor. Lopez exaratam recognoscere, & repetias* quæ Auctor refert.

Non officit, quod *in leg.* 13. *tit.* 5. *p.* 1. proponatur, aliàs consecrationes altaris, & ecclesiæ à Patriarcha seu Primate effici posse: quia *lex seq.* 14. *ejusd. tit.* & *p.* extra proprium ejus territorium, sive provinciam, nisi detur consensus, Prælative voluntas, innuit talia exercere nequire; legere dictam determinationem non omittatur.

Olim juxta *leg.* 12. *tit.* 5. *p.* 1. præter quatuor ecclesias patriarchales, scilicet *Constantinopolitanam, Alexandrinam, Antiochenam* & *Hierotolymitanam* aliæ duæ cognoscebantur *Aquilensis* videlicet ac *Grandensis*: in hispania hodie præsertim nullus Primas sive Patriarcha nobis notus extra qui *Indicarum ditionum Patriarcha* dicitur; *vid. add. hisp. verb.* Capellanus militum, & *novis. in fin. verb.* Ecclesia, *art.* 2.

Numquam in hisce, similibusque materiis in oblivionem tradantur quæ multoties sunt præventa: *vid. p.*130. 140. 195. 213. 217. & 225. *liter.* A. *in add. novis.* nam nullum aliud in eorum referentia est objectum quam quæ nostræ leges advertunt enarrare.)

Ecclesia pluribus casibus, & modis polluitur, ita ut 26
indigeat reconciliatione. *Primus est*, quando in ea sanguis humanus in quantitate notabili per voluntariam, injuriosam, & graviter peccaminosam actionem effunditur: *cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecr. cap.* Proposuisti 4. *cap.* Si Ecclesia 10. *de consecratione ecclesiæ*, & *c. unic. eod. tit. in* 6. Hic tamen nota, quod ad hoc ut ecclesia 27
polluatur, sanguis effusus debet esse humanus, si enim fuerit cujusvis alterius animalis irrationalis, non erit per hoc ecclesia polluta. Glossa *in cap.* Si Ecclesiam *unic. de consecr. in* 6. *verb.* Sanguinis humani, & cum communi aliorum Barb. *de offic.* & *potest. Episc. part.* 2. *alleg.*20. *num.* 31. Ecclesia tamen efficitur polluta, sive proprius, 28
sive alienus effundatur sanguis; Si enim quis suæ mentis compos ex ira, vel desperatione seipsum occidat, vel se cum sanguinis effusione percutiat, ecclesia erit polluta, & reconciliatione indigebit, ut expresse dicit Glos. *cit. verb.* Sanguinis humani *in additione*, ibi: *Si vir sanæ mentis seipsum occidat in ecclesia, vel vulneret irato animo ad sanguinis effusionem, ex quo publicum est, reconciliabitur*, & tenet Mar. Alter. *in dict. cap.* Si Ecclesiam *vers.* quæritur tertio. Sayrus *de Censur. cap.* 16. *num.* 4. *in*

in fine, Barbosa *loc. cit. num.* 13. aliique passim. *arg. cap.*
29 Contingit 36. *de sent. excom.* Sanguinis effusio ut polluat ecclesiam debet esse *in quantitate notabili*, hoc enim importat verbum *effusio*, nempe sanguinis abundantiam, & copiosum fluxum, ut notat Glossa *in cap.* Cum illorum 33. *de sent. excom. verb.* Effusionem sanguinis, & Gloss. *in cit. c.* Si Ecclesiam *unic. de consec. Eccles. in* 6. *verb.* Nota primo; ubi sic expresse dicit: *Item requiritur, quod illa effusio sanguinis fuerit facta in magna abundantia, immo si solum essent effussæ duæ, vel tres guttæ non*
30 *diceretur ecclesia polluta.* Et tanto minus diceretur polluta, si nullus effluerit sanguis, quamvis in ipsa quis summa cum injuria graviter verberaretur, ut ejus carnes contererentur, & ossa confringerentur, quia Jura *sub num.* 24. citata requirunt *sanguinis effusionem*, & cum sint pœnalia, & odiosa, non debent extendi: juxta *regul.* 15. *Juris in* 6. ibi: *Odia restringi*, & *favores convenit ampliari*, & *reg.* 49. *eod. in* 6. ibi: *In pœnis benignior est interpretatio facienda.*
31 Immo sanguinis effusio quamvis sit copiosa, non sufficit ut ecclesia dicatur polluta, nisi sit causata per percussionem graviter peccaminosam. Si enim percussio fuerit levis, quamvis sanguis copiose effundatur, non ideo erit polluta ecclesia, & hoc patet cum pueri se invicem in ecclesia percutiunt, vel pater, aut magister causa correctionis modum leviter excedendo filium, aut discipulum ita verberat, ut sanguis copiose è naribus fluat; per has enim, & similes percussiones leviter peccaminosas non violatur ecclesia, cum ei per istas non censeatur inferri gravis injuria. Navar. *in Manual. c.* 27. *num.* 82. Marc. Anton. *variar. resolut. l.* 1. *resolut.* 13. *casu* 6. Grass. *lib.* 2. *cap.* 48. *num.* 25. Barbosa *loco cita-*
32 *to num.* 36. & alii passim. Si autem sanguis copiose effluat de naso ex percussione violenta inter majores quatuordecim annorum, tunc pollui, & violari ecclesiam resolvit, & judicatum refert Marc. Anton. *variar. resolution. lib.* 1. *resolution.* 112. *casu* 6. Gambatur. *de casibus reservat. cap.* 15. *casu* 6. *num.* 9. Barbosa *loco citato*
33 *num.* 36. Effusio sanguinis ad hoc ut inducat violationem ecclesiæ, debet esse plenè voluntaria, unde si ab amente, furioso, vere ebrio, dormiente, vel aliquo casu fortuito, ut à cadente lapide, & hujusmodi, causaretur & fieret in ecclesia sanguinis humani effusio, ecclesia non polluueretur, ut tenet communis Doctorum cum Glossa *in citato cap.* Si Ecclesiam *unic. de consecr. Eccles. in* 6. *verb.* Sanguinis humani, & Barbosa *loco citato à num.* 3. *ad* 14. In omnibus enim supradictis deficit voluntarium, eo ipso quod nesciant quid faciant, *cap.* Illud 2. *caus.*15. *quæst.* 1. Debet insuper talis effusio sanguinis ad hoc ut violet ecclesiam esse injuriosa, unde si quis voluntarie quidem, sed non injuriose, ex quo ob
34 justam *verb. grat.* sui defensionem servato moderamine inculpatæ tutelæ in ecclesia aggressoris sanguinem effundat, ex hoc non erit polluta ecclesia, ut expresse dicit Glos. communiter recepta *in cit. cap.* Si Ecclesiam,
35 *verb.* Casus, ibi, "Requiritur quod sit effusio sanguinis »humani injuriose, immo si me defendendo effundam »sanguinem in ecclesiam, non propter hoc dicitur ec-»clesia polluta." Ut ecclesia violetur requiritur interius, quod effusio sanguinis copiosi causetur in ecclesia; Hinc non polluitur ecclesia, quando quis extra illam in platea v. g. in via, in turri, aut subtus in spelunca ecclesiæ percussus fugit ad ecclesiam, & ibi copiosum sanguinem effundit; Polluitur tamen si è contra percussus graviter in ecclesia extra illam copiosum sanguinem effundat; Sic expresse habet Gloss. communiter recepta *in cit. cap.* Si ecclesiam, *verb.* Sanguinis humani, ibi: "Et si extra ecclesiam vulneratus ad ecclesiam fugiat, »& ibi sanguinem spargat, non reconciliatur ecclesia, »secus è contrario."
36 Secundus casus, quo polluitur ecclesia, est quando in ea committitur voluntarium, & injuriosum homicidium sive respectu alterius, quamvis sanguis non effundatur, veluti si aliquis suspendatur, aut aliter citra sanguinis effusionem violenter, & cum injuria occidatur; *cap.* Si motum 19. *dist. de consecrat. cap.* Proposuisti 3.
37 *de consecratione*, & est communis Doctorum. Hic nota quod ad hoc ut per homicidium polluatur ecclesia, debet tale homicidium esse voluntarium, & injuriosum, quia ob casuale homicidium, vel factum sine alterius injuria ob justam sui defensionem cum moderamine inculpatæ tutelæ non violatur ecclesia, sicuti *sub num.* 31. & 32. dictum est de sanguinis effusione. Sic cum Glossa *in citato cap.* Si Eccl. unic. *de consec. in* 6. Doctores communiter. Violatur tamen ecclesia per mortem reo illatam in 38
ipsa ex sententia Judicis, quia licet taliter suspensus dignus fuerit tali supplicio, fit tamen illi injuria, cum jus habeat ne in tali loco hujusmodi vim patiatur, & insuper fit etiam injuria loco sacro, & ipsi Deo, in cujus honorem ecclesia est specialiter dicata, & consecrata; c. Decet Domum Domini 2. *de immunitate ecclesiæ in* 6. ibi: *Nulla inibi* (scilicet in Ecclesiis) *causa per laicos criminalis maxima agitetur*; *sint loca eadem à laicorum cogni-*
39 *tionibus aliena.* Non violatur autem ecclesia, si idem Judex, aut quivis alius super ipsius ecclesiæ tectum, vel ex ejusdem parietibus hominem suspendat, quia in tali casu non intra, sed extra ecclesiam contingit homicidium. Sic post Silvestr. & Navarr. Mar. Alter. *d. cap. unic. de consecration. eccles. in* 6. *vers.* Sed quid, Fagundez *in quinque ecclesiæ præcepta, præcept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 14. *sub n.* 9. & *præcept.* 2. *lib.* 14. *cap.*4. *num.* 17. Barbosa *de offic.* & *potestat. Episcopor. part.* 2. *allegat.* 28. *num.* 25. & *lib.* 2. *Juris univers. eccles. cap.* 4. *num.* 18.

Si quis extra ecclesiam mortale vulnus recipiat, & 40
postea ratione ejusdem vulneris moriatur intra ecclesiam, non violatur per hoc ecclesia, quia tunc non homicidium, sed sola mors contingit in ecclesia; E contra vero si quis intra ecclesiam vulnus mortale recipiat, & postea moriatur extra ipsam, tunc ecclesia efficitur polluta, quia juxta jura *num.* 2. citata requiritur & sufficit, ut vulnus lethale, seu lethalis percussio, à qua ipsum homicidium denominatur, contingat, & fiat intra ipsam ecclesiam, quamvis deinde ipsa mors per accidens extra ecclesiam sequatur. Glossa communiter recepta *in cit. cap.* Si ecclesiam *unic. de consecrat. eccles. in* 6. *verb.* Sanguinis humani. Navarr. *in Manual. cap.* 17. *num.*256. Fagundez *d. præcept.* 1. *lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 9. Barbosa *lib.* 2. *juris eccles. univers. cap.*4. *num.* 20. & *de officio* & *potest. Episcop. part.* 2. *allegat.* 28. *num.* 23. Si quis exis- 41
tens intra ecclesiam, occidat jaculo hominem existentem extra ipsam, non violatur per hoc ecclesia, cum in tali casu sit verum dicere, quod homicidium non sit intra ecclesiam patratum, licet intra eamdem initium sumserit. Secus vero è contra, si quis existens extra ecclesiam, occidat jaculo hominem existentem intra ipsam, quia jam tunc verificatur homicidium patratum voluntarie, & injuriose intra ecclesiam. Navarr. *l. cit. num.*256. Fagundez *l. cit. cap.* 14. *num.* 21. Ugolin. 29. *de potest. Episcop.* 29. §. 1. *vers.* Quarto non polluitur, Barbosa *dict. allegat. num.* 26. & *dict. cap.* 4. *num.*20.

Nec valet objicere, quod sicuti ex novissima cons- 42
titutione Benedicti XIII. *incipient.* Ex quo, non gaudent Immunitate ecclesiastica, *qui stantes in ecclesia, vel cœmeterio interficiunt stantes extra ecclesiam*, *vel cœmeterium*, ita à pari sit censenda polluta ecclesia per tale homicidium. Non valet, *inquam*, quia quoad privilegium 43
Immunitatis attenditur spes, animus, & fiducia, qua quis delinquit, ut ab ecclesia defendatur, & sic evadat pœnam crimini condignam; id quod verificatur proprie in illo, qui cum sit intra ecclesiam, occidit alium existentem extra eamdem: & ideo fuit statutum in dicta constitutione Benedicti XIII. non gaudere Immunitate ecclesiastica, sicuti jam ab Abbate *in cap. ult. de Immunitate ecclesiart.* & ab aliis sustinebatur. Quo autem ad violationem ecclesiæ, seu ut polluta dicatur ecclesia, requiritur, ut homicidium sit voluntarie, & injuriose patratum intra ecclesiam, *arg. cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecrat. cap.* Proposuisti 4. *cap.* Si Ecclesia 10. *de consecrat. eccles.* & *cap.* Si ecclesiam *unic. eod. tit. in* 6. Existens autem intra ecclesiam, si occidat hominem existentem extra ipsam, non patrat homicidium intra ecclesiam; ideoque per tale homicidium non censetur polluta, seu violata ecclesia; nec in sacris canonibus, & apostolicis constitutionibus reperitur usque adhuc aliter deter-

terminatum; sicuti expresse reperitur determinatum in dict. constitutione Benedicti XIII. quod tales homicidæ non gaudeant Immunitate ecclesiæ, & consequentercum simus in pœnalibus, & odiosis, non debet fieri extensio ultra expressa in Jure, juxta *reg.* 15. *Juris in* 6. & *reg.* 49. *eod. in* 6. & sic tenet Barbosa *de offic. & potest. Episc. d. alleg.* 28. *num.* 27. & 28.

44 Ecclesia violatur, ita ut reconciliatione indigeat, si quis in ipsa pro defensione Fidei homicidium, & ita martyrium intra ecclesiam patiatur; quia Jura *sub num.* 24. *& iterum sub num.* 41. citata indistincte loquuntur, & sceleratius est justum & sanctum occidere quam injustum; *c. Si non licet* 9. *caus.* 23. *quæst.* 5. Quamvis enim per martyris mortem, quatenus est passio, & habet rationem martyrii, non polluatur, sed potius consecretur ecclesia; *cap.* Quamvis *dist.* 21. *cap.* Fundamenta 17. *de elect. in* 6. & *cap.* Gloriosus *unic. de Reliquiis, & veneratione Sanctorum eod. in* 6. polluitur tamen per ipsum homicidium, seu martyrium, quatenus consideratur ut injuriosa actio ex parte occidentis, cum ut talis sit revera sacrilegium, & injuriosum homicidium: sic Glossa communiter recepta *in cit. cap.* Si Ecclesiam *unic. de consecr. Eccles. in* 6. *verb.* Sanguinis, ubi adducit sequentem versum.

Actio displicuit, passio grata fuit.

45 Tertius casus, quo polluitur ecclesia, est quando humanum semen in ecclesia criminose, voluntarie, & notorie est effusum, sive sit hominis, sive mulieris, sive hæretici, aut infidelis, sive etiam per mollitiem, aut adulterium, vel sodomiam, aut bestialitatem, textu expresso *in cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecr.* ibi: *Cujuscumque seminis effusione polluæ fuerit*: & *cap.* Si Ecclesiam, *unic. de consecration. Eccles. in* 6. ibi: *Si Ecclesiam seminis effusione pollui contingat*; & sic communis Doctorum cum Barbosa *dict. allegat.* 28. *num.* 42. & *dict. c.* 4.
46 *num.* 22. Hic nota, quod non violat ecclesiam effusio seminis facta in somnis. Glossa communiter recepta *in c.*
47 *cap.* Ecclesiis 20. *dist.* 1. *de consecrat. verb.* semine. Nec violatur ecclesia per pollutionem, quam quis invitus patitur, nec per menstruum fœminatum decidens. Barbo-
48 sa cum aliis *dict. allegat.* 28. *num.* 43. Nec violatur ecclesia per seminis effusionem etiam voluntarie factam supra tectum ecclesiæ, vel subtus ecclesiam in aliqua caverna, aut aliqua cella, vel choro, sacristia, campanili, tribuna, aut confessionario extra ecclesiæ corpus, quia in his & similibus dicitur extra ecclesiam contigisse: ut cum plurimis ibi citatis docet Barbosa *dict. allegat.* 28. *n.* 45.

49 Violatur tamen ecclesia per copulam conjugalem, si in ipsa ecclesia habeatur extra necessitatem; quia licet copula conjugalis de se sit licita, est tamen illicita propter loci sacri circumstantiam, cui fit injuria; *arg. cap.* Accusatio 14. *caus.* 2. *quæst.* 7. *cap.* ut in Domibus 1. *de immunit. Ecclesiar. & cap.* decet Domum Domini 2. *eod. tit. in* 6. Et facit à pari illud dictum *sub num.* 36. de Judice suspendente reum intra ecclesiam, quo casu quamvis pœna mortis sit crimini condigna, & ideo per se licita, propter tamen loci sacri circumstantiam redditur illicita, & injuriosa, & ideo polluta censetur ecclesia; *arg. cit. cap.* Decet Domum Domini 2. *de immunit. eccles.*
50 *in* 6. Si autem copula conjugalis habeatur in ecclesia in casu necesitatis, quia *v. g.* conjuges causa belli, vel ex alia causa diu cohabitare debent in ecclesia, propter quod adest periculum incontinentiæ, tunc ad ipsum vitandum est licita copula conjugalis etiam in ecclesia, si aliter extra ipsam haberi non possit, sic Silvester *verb.* consecr. 2. *quæst.* 5. Covar. *de sponsal. part.* 2. *cap.* 7. §. 2. *num.* 3. Richard. *in* 4. *distinct.* 32. *art.* 3. *quæst.* 1. Lessius *de Justitia lib.* 5. *cap.* 3. *dub.* 12. *num.* 85. Pirhing *lib.* 3. *decretal. tit.* 40. *num.* 13. Reiffenstuel *ibid. num.* 22. & cum pluribus aliis, Barbosa *dict. allegat.* 28. *num.* 48.

51 Quartus casus, quo polluitur ecclesia, est quando in ea sepelitur aliquis excommunicatus vitandus, scilicet publice denunciatus, aut notorius Clerici percursor, aut infidelis; de excommunicato stat textus expressus *in cap.* Sacris 12. *de Sepulturis, & in cap.* Consuluisti 7. *de consecration. eccles.* ibi: *Cœmeteria, in quibus excommunicatorum corpora sepeliri contingit, reconcilianda erunt aspersione aquæ solemniter benedictæ, sicut in dedicatione ecclesiarum fieri consuevit*; de infideli tenet communis cum Barbosa *in cap.* Ecclesiam 27. *distinct.* 1. *de consec.* & patet clare *ex citato cap.* Ecclesiam, *in qua paganus* 27. *& cap.* Ecclesiam, in qua mortuorum cadavera 18. *dist.* 1. *de consecrat.* Hinc nota, quod ecclesia polluitur per se- 52
pulturam infidelis; etiamsi talis esset infans, ut tenet communis Doctorum cum Pasqual. *quæst.* 582. Immo probabiliter polluitur etiam per sepulturam infantis non baptizati filii parentum fidelium, quia talis infans est infidelis saltem negative; sic tenet Glossa, Hostiens. Tabiena, Armilla, Angel. Rodriq. Piasec. Suarez, Avila, Azor. Fagundez, Reginaldus, Layman, Coninch, Castropal. Lessius, Discatill. Amicus, uterque Lugo, Quarti, Delbene, & alii, quos citat Pasqualig. *quæst.* 583. & etiam sic tenet Pirhing. *lib.* 3. *Decretal. tit.* 40. *num.* 14.
Reiffenstuel *ibid. num.* 21. Nisi tamen in utero matris de- 53
functus cum matre sepeliatur, quia tunc non censeretur polluta ecclesia, ex quo partus antequam edatur, mulieris portio sit, vel viscerum; *l.* 1. *ff. de ventre inspiciendo*, Pirhing. *loco citato num.* 14. Reiffenstuel *l. c. num.* 21. Azorius, Layman, & alii passim. Sunt tamen plures alii, ut Paludan. Sayr. Ugolin. Pax Jordan. Bordon. Alan. Passerin. & alii, qui sustinent per sepulturam infantis non baptizati filii parentum fidelium non pollui ecclesiam, quia infantes non baptizati censentur tales, quales sunt parentes, & Jura odiosa intelligi debent de illo, qui positive est infidelis saltem professione parentum; quæ revera opinio non caret sua probabilitate. (*L.* 23. *t.* 31. *p.* 3. 3. *tit.* 23. *part.* 4. 16. & 27. *tit.* 6. *p.* 6.)

Si in ecclesia fuerint sepulti hæretici non denunciati 54
nominatim, etiamsi aliàs notorii, non censetur violata ecclesia, nec indiget reconciliatione, quia cum non teneamur eos evitare in vita, nisi nominatim denunciati sint, ita neque eos tenemur evitare post mortem. Layman *in Theolog. moral. lib.* 1. *tract.* 5. *part.* 2. *cap.* 4. *num.* 9. Jordan *de re Sacra t.* 1. *l.* 5. *tit.* 11. *de bened. Cœmeter. num.* 127. Pirhing. *l. c. n.* 13. Reiffenstuel *l. c. num.* 21. Antonell. *de loco legali lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 16. La Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 286. Navar. Gobat. & alii.

Sic nec etiam violatur ecclesia per sepulturam ejus, 55
qui in duello decessit, nisi denuntiatus fuerit, quia licet duellantes ultra excommunicationem priventur etiam ecclesiastica sepultura, ut in Concil. Trident. *sess.* 25. *de reformat. cap.* 19. & in Constit. Clement. VIII. *incipient.* Illius vices, ex tali tamen prohibitione præcise non sequitur, ut ecclesia polluatur si contra fiat: Vide tamen ad rem, quæ à Bened. XIV. in suo constit. *incip.* Detestabilem, noviter statuuntur quoad decessos in duello, quam constitutionem habes in *tom.* 2. *verb.* duellum *art.* 2. sicuti etiam non polluitur per sepulturam aliorum, quibus est interdicta ecclesiastica sepultura, ut sunt Usurarii, interdicti, & alii similes, nam in pœnalibus, & odiosis non est facienda extensio nisi in Jure habeatur; *leg.* apud Labeonem, §. Si communem, *ff. De Jurejur. l.* Si quis servum *ff. de serv. corrupt. cap.* Is qui 18. *de sentent. excommunic. in* 6. *cap.* Odia 25. & *cap.* In pœnis 46. *de Regul. Juris in* 6. & sic tenent Jordan. *dict. tract. de re sacr. tom.* 1. *lib.* 5. *tit. num.* 126. Layman, Pirhing, Reiffenstuel, Antonell. *loc. cit.* Engel. *lib.* 3. *decret. tit.* 40. *num.* 12. Zoesius *ibidem numer.* 11. Navarr. Suarez, & alii. (*Vid. leg.* 2. *tit.* 2. 29. *tit.* 14. *p.* 7.)

ℭ Post emanationem citatæ Bullæ Bened. XIV. incipientis *Detestabilem, ac divina, naturaliqueratione damnatum &c.* falsa evidenter deprehenditur Auctoris sententia, qua sustinet non violari ecclesiam per sepulturam ejus, qui duello decessit, nisi is denuntiatus fuerit. Quam in rem adducere satis est verba prælaudatæ constitutionis pontificiæ, quæ sunt hujusmodi: "Præte-
»rea, simili motu, & auctoritate decernimus, ac decla-
»ramus, Sepulturæ sacræ privationem à Sacrosancta
»Tridentina Synodo inflictam morientibus in loco duelli
»& conflictus, incurrendam perpetuo fore etiam ante
»sententiam Judicis à decedente quoque extra locum con-
»flictus ex vulnere ibidem accepto, sive duellum pu-
»blice, sive privatim indictum fuerit, ac etiamsi vulne-
»ra

»ratus ante mortem non incerta pœnitentiæ signa dede-
»rit, atque à peccatis, & censuris absolutionem obtinue-
»rit, sublata Episcopis, & Ordinariis locorum &c." Ex quibus verbis satis liquide constat, quod si quem ex duello defunctum in ecclesia sepeliri contingeret, etiam ante sententiam Judicis polluueretur ecclesia; nam is esset excommunicatus non toleratus, ac per hujus sepulturam ecclesia violatur, ut docet Antoine *tract. de Eucharistia cap.* 3. *quæst.* 8. *num.* 4. ℭ

56 Omnes recensiti casus, in quibus fuit dictum violari, seu pollui ecclesiam, requiritur, quod sint publici, seu publice innotuerint; *arg. cap.* Significasti 6. *de adult.* ubi vis ponitur in publica detectione, ibi: *Publice*, & tenet Gloss. communiter recepta *in cit. cap.* Si Ecclesiam *unic. de consecrat. Eccles. in* 6. *verb.* Pollui; Barbosa *de offic. & potest. Episcop. alleg.* 28. *num.* 37. Pirhing *l.* 3. *tit.* 40. *num.* 12. Reiffenstuel *ibid. num.* 22. Suarez *disp.* 31.
57 *sect.* 4. *v.* 2. & alii passim. Et ratio est, quia ecclesia non judicat de internis; *arg. cap.* Tua 34. *de Simonia, & cap.* Erubescant 11. *dist.* 32. ibi: *De manifestis loquimur, Secretorum autem cognitor Deus, & Judex est.* Si vero tales casus ab initio occulti, postea publice innotescant, ex eo tempore debet ecclesia haberi pro polluta, & necessario debet reconciliari, quia ex tunc bona fama ecclesiæ perditur, & æstimatio communis contraria subintrat; Silvester *verb.* Consecratio 2. *quæst.* 5. §. Tertius casus est; Azor. *part.* 2. *l.* 9. *cap.* 5. *quæst.* 2. Pirhing, & Reiffenstuel *loc. cit.* & alii passim. (*L.* 1. & 20. *tit.* 17. *p.* 1.)

58 Effectus violationis, seu pollutionis ecclesiæ sunt tres. *Primus est*, quod ecclesia polluta non potest consecrari antequam reconcilietur, & pollutionis causa amoveatur; *cap.* Eccles. 27. & *cap.* Ecclesiam 28. *dist.* 1. *de consecr. cap.* Si Ecclesia 10. *de consecrat. eccles.* Barbosa *lib.* 2. *Juris eccles. univers. cap.* 4. *n.* 32. *Secundus est*, quod in ecclesia polluta, vel in ejus cœmeterio contiguo non potest sepeliri ullus defunctus, donec reconcilietur; *textu expresso in cap.* Si Ecclesiam *unic. de consecrat. eccles. in* 6. ibi: *Unde antequam reconciliatum fuerit, non debet in eo aliquis sepeliri. Tertius effectus est*, quod in ecclesia polluta non possunt nec divina officia, nec missæ celebrari; *cap.* Sicut 11. *cap.* Nullus 14. *c.* Ecclesiam 27. & *cap.* Ecclesiam 28. *dist.* 1. *de consecrat. cap.* Si eccle-
59 sia 10. *de consecrat. Eccles.* (*L.* 20. *tit.* 10. *p.* 1.) Si quis in ecclesia publice polluta missam celebrat, aut alia peragit divina officia, seu defunctum sepellit, peccat quidem mortaliter, irregularis tamen, aut suspensus non efficitur, quia nulla pœna invenitur expressa in Jure contra eos, qui talia agant in ecclesia polluta, antequam reconcilietur; adeoque non inducenda; *arg. cap.* Is qui 18. *de sentent. excommunic. in* 6. & *c. Odia* 15. *de Regul. Juris eodem in* 6. Henriq. *lib.* 9. *de missa c.* 27. §. 7. & *l.* 13. *de excomm. cap. Si* §. 5. Silvester *verb.* consecratio *quæst.* 9. Barbosa *de offic. & potest. Episcop. alleg.* 28. *num.* 54. Abbas *in cap.* Si Ecclesia 10. *de consecrat. eccles. num.* 4. Engel *lib.* 3. *decretal. tit.* 40. *num.* 22. Ugolin *de Irregular. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 2. & alii plures apud Barbosam *loc. cit. & lib.* 2. *Juris eccles. univers. cap.* 4. *n.* 33. Fagn. 5. *decretal. n cap. Tuarum* 11. *de privileg. num.* 4.
60 Si Sacerdos sciat solum ex sacramentali confessione ecclesiam esse pollutam, poterit in ea licite celebrare, neque opus est aliqua reconciliatione; *arg. cap.* Significasti 6. *de adulter. & aliis juribus cit. sub num.* 54. & sic tenent communiter Doctores cum Sayr. *de Censuris lib.* 5.
61 *cap.* 16. *num.* 10. & Barbosa *cit. alleg.* 28. *num.* 41. Quando in actu celebrationis missæ violatur publice ecclesia, si id contigerit ante canonem, est statim à Sacrificio cessandum; Si post canonem, est prosequendum: sic expresse Rubrica Missalis *tit. de defectibus in Ministerio ipso occurrentibus*, ibi: *Si Sacerdote celebrante violatur ecclesia ante canonem, dimittatur missa, si post canonem, non dimittatur.*

62 Polluta ecclesia polluitur etiam cœmeterium ei contiguum; Secus si remotum fuerit ab eadem; *cap.* Si ecclesiam *unic. de consecrat. eccles. in* 6. ibi: *Si ecclesiam pollui sanguinis, aut seminis effusione contingat, ipsius cœmeterium, si contiguum sit eidem, censetur esse polluta; unde antequam reconciliatum fuerit non debet in eo aliquis sepeliri. Secus si remotum fuerit ab eadem.* Polluto autem cœmeterio, quamvis ecclesiæ contiguo, non pollu- 63
titur ecclesia, *cit. cap. Si Ecclesiam*, ibi: *Non sic quoque in casu converso sentimus, ut videlicet polluto cœmeterio, quamvis ecclesiæ contiguo, debeat ecclesia reputari polluta; ne minus dignum majus, aut accessorium principale ad se trahere videatur.* Quando sunt plura cœmeteria, polluto uno 64
cœmeterio, aliud illi contiguum non polluitur, licet per portam de uno in aliud detur ingressus: *cit. cap.* Si Ecclesia, ibi: *Non unum, sed plura cœmeteria esse noscuntur, quæ quamvis sibi cohærentia, pariete tamen medio sejunguntur; ideoque violato eorum altero, alterum* (*licet de uno ad aliud per portam intermediam habeatur accessus*) *non propter hoc reputabitur violatum.* (*Vid. leg. proxime cit.*)

Reconciliatio ecclesiæ pollutæ si prius fuerat conse- 65
crata, non potest fieri ab alio, quam ab Episcopo diœcesano, vel ex ejusdem assensu, aut commissione ab alio Episcopo; non autem potest Episcopus diœcesanus ad hoc delegare simplicem Sacerdotem, textu expresso *in cap.* Aqua 9. *de consec. eccles.* ibi: *Aqua per Episcopum benedicta ecclesiam reconciliari posse per alium Episcopum non negamus; per Sacerdotes simplices hoc fieri de cetero prohibentes; non obstante consuetudine Provinciæ Bracharensis* (*quæ dicenda est potius corruptela*) *quia licet Episcopus committere valeat quæ jurisdictionis existunt, quæ ordinis Episcopalis sunt, non potest inferioris gradus Clericis demandare.* Et quod ecclesiæ consecratæ, & cœmeterii reconciliatio non possit fieri nisi per Episcopum diœ- 66
cesanum, vel per alium Episcopum de consensu ipsius, & non per simplicem Sacerdotem, decrevit ipsius Sacr. Rit. Congr. & signanter *in Placentina* 19. *Maii* 1607. *in Cameracenti*, 19. *Feb.* 1608. & *in Aretin.* 9. *April.* 1633. (*Vid. add. novis. post num.* 25.) Ex privilegio, seu com- 67
missione Summi Pontificis reconciliatio ecclesiæ pollutæ potest fieri etiam à simplici Sacerdote; *Est communis*, & habetur ex *Sac. Cong. Rit.* quæ *in Placent.* 19. *Maij* 1607. decrevit, non posse simplicem Sacerdotem reconciliare ecclesiam consecratam pollutam sine licentia Sedis Apos-
tolicæ. Et de facto ex privilegio à Leone X. concesso 68
Generalibus, Provincialibus, Custodibus, & Guardianis Fratrum Minorum possunt ipsi, aliique Prælati Regulares ecclesias sibi subjectas quomodocumque violatas, etiam prius consecratas, reconciliare, aqua per ipsos benedicta, si Episcopus, qui illam benedicat, distet ultra duas diætas, alias debent uti aqua per Episcopum benedicta; Tale privilegium habetur in compendio privilegiorum Fratrum Minorum, & aliorum Mendicantium, & non Mendicantium ab Alphonso de Casarub. secundo edit. sub *verb.* Benedicere §. 4. & refert Sayr. *de censur. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 31. & de eo testantur passim Doctores, & signanter plures citati à Barbosa *dict. alleg.* 28.
num. 64. Immo Rodriquez *tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 19. 69
art. 6. quem sequuntur Barbosa, & alii, vult posse Regulares uti dicto privilegio reconciliandi ecclesias aqua per ipsos benedicta, non solum quando sedes ordinaria Episcopi distat duabus diætis ab ecclesia polluta, sed etiam quando Episcopus taliter distat ratione suæ absentiæ, vel abest per mortem, renunciationem, depositionem, exilium &c. Quælibet diæta continet 20. milliaria
Italica, juxta Glossam *in cap.* Nonnulli 28. *de rescriptis*, 70
verb. ultra duas diætas; *arg. l.* 3. *ff. de verbor. Significat.* quam Glossam sequitur Barbosa *loc. cit. num.* 74. *cum pluribus aliis ibi à se adductis.* (*Leg.* 18. §. 3. 19. & 20. *tit.* 7. *lib.* 1. *Recop. Cast.* advertes in prima quamlibet diætam decem leucas amplecti.)

Si Ecclesia polluta non fuerit consecrata, sed solum- 71
modo benedicta, reconciliari potest per quemlibet simplicem Sacerdotem per solam aquæ lustralis aspersionem *c.* Si Ecclesia 10. *de consecrat. Eccles.* ibi: *Si Ecclesia non consecrata, cujuscumque seminis fuerit, aut sanguinis effusione polluta, aqua protinus exorcizata lavetur*, & sic Glossa communiter recepta ibi: *verb.* Lavetur: Neque requi- 72
ritur, quod aqua pro reconcilianda ecclesia non consecrata sit per Episcopum benedicta: debet enim statim etiam irrequisito Episcopo à Rectore ecclesiæ, vel alio Sacerdote aqua lustrali lavari, seu reconciliari, ut præscribit cit. textus: *Aqua protinus exorcizata lavetur*; quod non pos-

posset *protinus* fieri, si Episcopi licentia, benedictio, aut auctoritas esset expectanda, & exorcismus aquæ per Episcopum esset faciendus, nec haberetur justus finis intentus à canone: *Ne divinæ laudis organa suspendantur*, ut in cit. *cap.* Si Ecclesia, recte advertunt Doctores. * Aliter loquitur citatus Maraviglia *Leg.* 384. *Prud. Episcop.* Juxta ipsum enim poterit etiam ecclesia consecrata polluta, ex permissione Episcopi, aut illius Vicarii ablui aqua benedicta per simplicem Sacerdotem, adhibitis ordinariis benedictionum præcibus, & postea poterunt intra eam divina officia celebrari, sicuti prius, donec per Episcopum consecretur. Contra vero si ecclesia tantum benedicta, & non consecrata polluatur, sufficiat ordinaria quidem reconciliatio per simplicem Sacerdotem, sed ex mandato Episcopi, *ex cap. fin. de consec. eccles. juncta Gloss.* * (*Vid. sup. leg.* 20.)

73 Cœmeterium consecratur, & reconciliatur eisdem modis, & ab eisdem, à quibus consecratur & reconciliatur ipsa ecclesia; *arg. cap.* Consuluisti 7. *de ecclesiæ consecrat. & c. S. Ecclesiam unic. eod. tit. in* 6. & Pontificalis Romani; ex quo eodem ritu consecratur ecclesia, & cœmeterium, & tenet communis Doctorum cum Silvestro *verb.* Cœmeterium *quæst.* 1. Pirhing. *l. c. num.* 30. Reiffenstuel *l. c. num.* 29.

74 ☞ Facile est rationem reddere, cur ecclesia semel
75 solemni ritu consecrata denuo consecrari haud possit quocumque etiam enormi crimine polluta. Consecratio enim templi materialis repræsentat consecrationem templi spiritualis per baptismum, atque hac ratione ritus istius consecrationis ad similitudinem rituum hujus spiri-
76 tualis consecrationis sunt plures inducti. Quo factum est
77 ut sicuti templum spirituale semel per baptismum consecratum, licet postmodum per peccatum fuerit violatum, haud potest iterato per baptismum consecrari, (*Vid. verb.* Baptismus) ita nec templi materialis solemnis consecratio huic spiritualis templi consecrationi respondens ite-
78 randa est. Vide decretum, quod sub nomine Concilii Nicæni licet falso refert Gratian. *dist.* 68. *can.* 3. & rursus *dist.* 1. *de consecr. can.* 20.

79 Quomodo autem constare possit de consecratione ecclesiæ non inutilis investigatio est: *Per unum Testem, qui dicat fuisse consecratam sive de visu, sive de auditu, vel per notam in libris ecclesiæ, vel pariete, sive tabula marmorea, quia tunc sufficiunt semiplenæ probationes, quando nemini fit præjudicium*: ita apposite ait Zoes. *in decr. l.* 3. *tit.* 40. *num.* 1. *in addit.* (Consonat *lex* 19. *tit.* 10. *p.* 1.)

80 Sin autem de consecratione minime constet, vel dubia ea sit; conseranda est ecclesia, eodem modo ac reiterari potest baptismus, si dubium sit, an is valide sit collatus, ut sub nomine *Concilii Meldensis* habetur *can.* 18. *distinct.* 1. *de consecrat.* (Præcedens lex 19. hoc assertum comprobat.)

81 Consecrari vero denuo potest ecclesia, si ipsa vel in totum, vel ex majori parte destructa fuerit, quod quando evenisse dici possit, recte explicat *Auctor à num.* 19.
82 *ad plur. seq.* Hic vero non est prætereundum, quod Seculo XI. persuasum fuit principali altari everso totam ec-
83 clesiam esse consecrandam. Fundata autem fuit persuasio hæc in Canone falso Hygino Papæ adscripto; Vide
84 *dist.* 1. *can.* 19. *de consecr.* tum hæc à S. Anselm. *lib.* 3. *epist.* 159. reddebatur ratio: *Altare* (ajebat) *non fit propter ecclesiam, sed ecclesia propter altare, & ideo violato principali altari, jam non videtur esse ecclesia, quia non est illud propter quod ecclesia constituitur, & consecratur. Quapropter quum illud fit novum, recte videtur cum eo consecrari, per quod recipit ut sit ecclesia*: At sub finem Seculi XII. hæc disciplina mutari cœpit, uti constat ex decretali *Alexandri III. in cap.* 1. *de consecrat. eccl.*

85 De ritibus, quibus tum antiquitus usa est, tum in
86 præsens utitur ecclesia in consecratione, confer Bohemer. *in decret. lib.* 3. *tit.* 40. *fer. per tot.* De mystico vero ipsorum significatu adi Durand. *in Ration. divin. Offic. lib.* 1. *cap.* 6. Remigium *apud Marten. tom.* 3. *de antiq. eccl. ritib. lib.* 2. *cap.* 13. *pag.* 242. & *seq.* & Honorium Scriptorem Seculi XI. *in Sacramentario edito à* Bernardo Pezio *tom.* 2. *Thesaur. anecdot. novissim. part.* 1. *cap.* 100. *pagin.* 339. & *sequent.*

ARTICULUS V.

Quoad varia miscellanea ecclesiam concernentia.

SUMMARIUM.

1 *An possit haberi, & cujus auctoritate, servitus, prospectus, vel transitus in ecclesia*, ad num. 7.
8 *Quomodo sedilia, & sepulchra haberi queant in ecclesia*, ad num. 27.
28 *Quibus liceat strata sibi deferre facere in ecclesia*, ad num. 35.
36 *Qualis honor debeatur Prælato Præsidi provinciæ.*
37 *An Festum Dedicationis ecclesiæ possit ab Episcopo transferri.*
38 *Quid sancire valeat Episcopus quoad musicam canendam in ecclesia*, ad num. 43.
44 *Utrum possint expelli artifices prope ecclesiam obstrepentes, ac aliæ personæ divina officia perturbantes.*
45 *Quid sit juris circa stabula, ac alia loca immunda prope ecclesiam constructa, vel construenda*, ad numer. 47.
48 *Affertur Encyclica D. Clementis XI. de reverentia ecclesiis habenda.*
49 *An possint in ecclesia fieri ludi theatrales, &c.* ad numer. 52.
53 *Subnectuntur addit. ex aliena manu*, ad num. 55.

1 Nemo potest habere fenestram, per quam prospectus, nec portam, per quam transitus habeatur in ecclesiam, sine indulto apostolico, ut pluries declaravit Sacr. Congreg. Episcop. & Regul. & signanter *in Casertana* 8. *Junii* 1646. *in Cusentina* 14. *Decemb.* 1646. *in Horton.* 11. *Junii* 1655. *in Veron.* 15. *Junii* 1655. *Alexanen.* 14. *Novemb.* 1659. Immo injungitur Episcopo, ut cryptas, & 2
aditus subterraneos à domibus privatorum ad ecclesias, & loca immunia claudere faciat; Sac. Congr. Immun. *in Aquilana* 9. *Martii* 1632. *l.* 2. *decr. Paul. pag.* 115. Quod indultum sæpe petentibus denegatur, ut *in Andrien.* & *Telesina* 5. *Martii* 1619. & *in Pisaurien.* 3. *Octob.* 1692. Talis prohibitio vim habet etiam in eo, qui habet januam 3
correspondentem in domo parochi ecclesiæ contingua, ut declaravit eadem Sacr. Cong. Episcop. *in Faventina* 17. *Feb.* 1619. in qua casus ita propositus erat: "Episcopus "Gaventinus, cum in visitatione ecclesiarum parochia-"lium quasdam privatorum domos parochorum domibus "contiguas & Januas ex quibus in eorumdem parocho-"rum domibus accessus patet, habentes, invenisset; il-"larumque domini easdem Januas per multum temporis "spatium possedisse prætenderent; ut imposterum eæ-"dem Januæ mutari debeant, decrevit; Quo per Sanc-"tissimum audito, decretum hujusmodi probavit, & exe-"cutioni mandari ordinavit.

Immo ne quidem Ducibus, & Marchionibus id per- 4
mitti posse declaravit eadem Sac. Cong. 5. *Martii* 1619. his verbis: "Non si concede nè anche à Duchi, ed a' "Marchesi di aprire fenestre, che rispondano in Chiesa "per ascoltare da quella la Messa, ed i divini Officj;" & quod portas, idque etiamsi extaret longa consuetudo, & essent patroni, *ut in una Faventina* 15. *Feb.* 1659. his verbis: "Si devono murar le porte, per le quali dalle "case contigue si può entrare nella Chiesa, non ostan-"te che i Padroni siano soliti per lungo tempo tenerle "aperte." Unde non debet Ordinarius permittere, ut ab ecclesiis sit ingressus, vel prospectus in privatas ædes, 5
neque super ecclesias esse cameras, vel loca ad habitandum, dormiendum, vel deambulandum absque licentia Sedis Apostolicæ, alias debent interdici, donec hæ servitutes removeantur; ut sæpe decrevit eadem Sacr. Congregatio Episcop. præsertim *in Hieracen.* 26. *Julii* 1613. *in Melphiten.* 2. *Oct.* 1626. *in Neapolitana* 13. *April.* 1646. & *in Hortonen.* 11. *Junii* 1655. Nisi tamen in limine 6
fundationis ecclesiæ fundator, seu aliquis insignis benefactor sibi reservaverit Jus habendi prospectum, seu ingressum in ipsam. Quia in tali casu ne laici à fundatio-

nibus retrahantur, cum possit Episcopus leges & conditiones, etiam Juri communi contrarias admittere, juxta communem DD. sententiam, teste Ricc. *decis. Cur. Archiep. Neapol.* 29. *per tot. part.* 1. Ciarlin. *contr.* 53. *num.* 48. Lotter. *de re Benef. l.* 1. *q.* 32. *n.* 3. Tondut. *q. Benef. t.* 1. *part.* 1. *cap.* 5. *num.* 5. posset ecclesiam cum hac lege fundatam, valide hinc servituti subjicere; Lotter. *dict. quæst.* 32. *per tot.* & *præsertim num.* 15. & 16. Mon. *part.* 1. *tit.* 6. *form.* 10. *num.* 18. Vide *verb.* Fenestra *verb.* Porta, & *verb.* Prospectus. (*Consonat lex* 15. *tit.* 15. *part.* 1.)

7 Sedilia, seu scamma propria ponere in ecclesia nemo potest absque facultate Rectoris ecclesiæ, & invito Episcopo, & si ab aliquibus apponantur, possunt à Rectore, & Episcopo removeri, maxime quando sunt causa rumoris, & impediunt functiones, & celebrantes, ut pluries tenuit Sac. Cong. Episc. & signanter *in Januens.* 7. *April.* 1583. *in Camerinen.* 12. *Jan.* 1588. *in Sazarnen.* 21. *Nov.* 1600. *in Nullius Castridurantis* 10. *Nov.* 1623. *in Recanatens.* 10. *Feb.* 1645. *in Narniens. Terræ Carbii* 8. *Maji* 1693. & *Sac. Cong. Rit. in Vintomilien.* 10. *Decembr.* 1604. *in Fundana* 5. *Octob.* 1697.
8 & *in Verulana* 6. *Sept.* 1698. Ex tolerantia tamen, vel licentia Episcopi, seu Rectoris ecclesiæ possunt laici acquirere Jus retinendi sedilia, seu sedendi in ecclesia; non quoad dominium, vel proprietatem, sed solum quoad usum revocabilem ad libitum Rectoris, Episcopi, ut in terminis hujusmodi sedilium tradunt Ugolin. *de potest. Episcop. c.* 17. *num.* 7. Pignatell. *tom.* 9. *consult.* 147. *num.* 12. Antonell. *de loco legali lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 54. Monacell. *part.* 1. *titul.* 5. *formul.* 8. *num.* 4. Fusc. *de Visitat. l.* 1. *cap.* 29. Moron. *tom. respons.* 51. *num.* 23. ac plene Odofred. *responso de hac re edito*, quod refert. & sequitur Diana *part.* 10. *tract.* 10. *resolut.* 64. & Passerin. *de homin. statu tom.* 2. *q.* 17. *art.* 5. *c.* 6. *n.* 579. ac declaravit *Sac. Cong. Episcop.* 28. *Junii* 1583. in hæc verba: *Non si dea permettere quella proprietà de luoghi, che alcuni si persuadono di avere nelle Chiese, quasichè loro fossero Ereditarj, come sono le Case, e le possessioni, che si comprano*; & idem resolutum fuit *in Anagnina* 5.
9 *Septemb.* 1665. Hinc non possunt laici prædicta sedilia, seu scamna, aut eorum partem, sive eorumdem usum, locum, aut situm aliis cedere, donare aut quodammodo concedere, nisi Episcopi consensus accedat: Sacr. Cong. Concil. 5. *Septemb.* 1665.

10 Consensus Episcopi non requiritur expressus, sed sufficit tacitus; Vivian *de Jurepatronatus lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 55. Antonell. *de loco legali lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 56.
11 Rota *decis.* 787. *part.* 1. *divers.* Unde non potest Episcopus, sicut nec Rector ecclesiæ laicis auferre hujusmodi Jus, si ab initio passus est eos habere, seu retinere sedile in aliquo ecclesiæ loco; *argum.* Quod semel 21. *de regul. Juris in* 6. ibi: *Quod semel placuit, amplius displecere non potest*; (*Vid. liter.* A *pag.* 64. *n.* 56. & *liter.* B. *pag.* 210. per *tot.* & 367. *num.* 23.) Giovagnon. *discept. forens. cap.* 110. *num.* 46. & *sequent.* Ciarlin. *contr. forens. cap.* 110. *num.* 16. 18. & 25. Antonell. *loc. cit. num.* 68. *Sac. Cong. Episc. in Assisien.* 22. *Martii* 1604. *in Acheruntina* 4. *Junii* 1608. *in Tarentina* 8.
12 *Decembr.* 1643. Nisi sic exposceret servitium, vel commodum ecclesiæ, vel laicus prætenderet habere illud Jus quoad proprietatem, tunc non censetur acquisirum Jus irrevocabile, cum usus sedilium, quem laici habent in ecclesia, proveniat ex benignitate, tolerantia, & ex gratia revocabili ejusdem, non autem Jure, ex quo valeant ipsa ecclesia nolente servitutem, seu quasi possessionem manutenibilem acquirere, ut fuit ponderatum à Sacra Cong. Rit. *in Fundana* 5. *Oct.* 1697. & *in Verdiana* 6. *Septemb.* 1698. & bene distinguit, & probat Passerin. *de statu homin. tom.* 2. *q.* 187. *art.* 5. *cap.* 6. *num.* 379. Giovagnon. *dict. consil.* 8. *num.* 19. & *seq.* Ciarlin. *loc. cit. numer.* 37. & *sequent.* Paris *consil.* 149. *num.* 25. *lib.* 4. Monacell. *part.* 1. *tit.* 5. *form.* 8. *num.* 5.

13 Quando lis est inter privatos super competentia loci, qui sunt in possessione, sunt manutenendi in tali possessione absque novitate; Sac. Cong. Episcop. *in Imol.* 6. *Martii* 1692. Locus autem in ecclesia possessus 14
videntibus, & patientibus Rectore, toto Clero, & hominibus loci, sicuti acquiritur per decennium, ita præscribitur per immemorabilem; Rota *part.* 18. *tom.* 2. *recent. decis.* 781. *num.* 7. Adeoque nemini permittitur in 15
præjudicium hujusmodi Juris quæsiti ponere novam sedem ante veterem, (Ad rem *lex* 18. *tit.* 32. *part.* 3. 4. *tit.* 4. *lib.* 3. *For. Reg.*) Rota *ibidem num.* 9. Paris *dict. consil.* 149. *num.* 8. & *alii.* Sacr. Cong. Episc. *in Acheruntina* 3. *Julii* 1608. *in Tarentina* 8. *Dec.* 1645. Quinimmo pro manutentione sedis veteris cum sua antiqua præeminentia competit possidenti interdictum. Rota *ibidem num.* 10. Giovagnon. *dict. consil.* 8. *num.* 22. *lib.* 2. Gratian. *discep. num.* 26. Ciarlin. *controvers.* 119. *n.* 54. atque etiam alia remedia magis executiva, & violenta, ut notat Bald. *in leg.* Observ. §. Antequam *in princip. ff. de off. proc.* Menoc. *cons.* 51. *num.* 41. Gratian. *mox cit. discept.* 110. *num.* 16. Rota *ibid. num.* 11.

Nec potest poni nova sedes ante veterem, etiamsi 16
sedes vetus non amoveatur, à suo antiquo situ, sed ea intacta, assignetur locus alteri ante illam; Et ratio est clara, quia cum tota vis in sola præeminentia consistat, nihil refert ad salvandum præjudicium primi, quod ejus sedes non fuerit amota, quia paria sunt, vel quod fuerit mutata, & posita infra aliam, vel quod ea firma manente, alia fuerit collocata supra ipsam, justa communem hominum æstimationem, quia secundus sedendo inter personas ejusdem ordinis, inferior primo in eodem ordine semper reputatur, ad *Text. in cap.* Solitæ, *de majorit. & obedient.* Add. ad Greg. *decis.* 411. *sub num.* 5. §. Verum *vers.* Et potissimum, Rota *part.* 1. *recent. decis.* 3. *num.* 2. & 3. & bene ponderavit eadem Rota *part.* 28. *tom.* 2. *decis.* 781. *numer.* 19. & 20.
Neque hoc casu prævalet oblatio facta per assignata- 17
rium pauperi, quia licet ejus indigentia sit causa sufficiens, ut in ea assignetur laico locus pro sede & sepultura, ut tradit Adden. ad Greg. *præcit. dec.* 145. *num.* 10. Cum tamen ecclesia sit cultrix justitiæ, hujusmodi assignationes non permittit cum alterius præjudicio, ut declarat Rota ibid. allegata *in Calagurritanæ Sepulturæ coram Manzanedo inter recent. decis.* 561. *part.* 4. *tom.* 1. *recent.* & *part.* 18. *tom.* 2. *dict. decis.* 781. *num.* 21. & 22. Jus enim sedendi in certo loco Ecclesiæ alicui quæsitum, eidem per supervenientem oblationem alterius tolli non potest: Bald. *cons.* 91. *num.* 3. *in fin. lib.* 4. *decis. in cap. ult. sub num.* 13. *de constit.* cum aliis apud Gratian. *discept.* 465. *num.* 17. Rota *coram Bich. decis.* 33. & *part.* 19. *tom.* 2. *recent. decis.* 474. *numer.* 20. per supradictam rationem, quod ecclesia tamquam justitiæ Jus alicui quæsitum auferre non debet.

Ex consuetudine sedendi in certo loco ratione 18
præeminentiæ interdicta censetur situatio cujuscumque alterius sedis, ex qua præjudicium præeminentiæ primi inferatur; Rota *part.* 19. *tom.* 3. *recent. decis.* 474. *numer.* 11. Dummodo tamen locus primus assignatus 19
in communi hominum æstimatione reputetur aliorum omnium primus, ita ut consuetudo inibi sedendi suum operari non possit effectum præeminentiæ, si alteri designetur locus, qui reputari possit honorificentior, juxta *decis.* 865. *num.* 7. *part.* 4. *divers.* & *dict. part.* 19. *tom.* 2. *recent. decis.* 474. *num.* 12. Et dummodo primus assignatarius cum Jure sedendi in certo loco acquisi- 20
verit etiam Jus prohibendi, ne alius locus superior alteri assignari possit, prout requiritur in quocumque actu tendente ad impediendum exercitium libertatis; Rip. *in cap.* Cum Ecclesia Sutrina *num.* 68. & 15. *de casu, posses.* & *prop.* Rolan. *cons.* 22. *num.* 27. *lib.* 2. Posth. *de manuten. observ.* 40. *numer.* 30. *in fin.* Rota 21
dict. dec. 474. *num.* 13. Jus autem sic prohibendi ut acquiratur, requiritur quod ecclesia, vel quilibet alius interesse habens acquiverit prohibitioni, juxta tradita per Rotam *coram Buratt. decis.* 312. *numer.* 9. & *dict. decis.* 474. *num.* 15. Ex simplici enim consuetudine sedendi in certo loco non infertur id jus prohibendi, 22
ne alteri in diverso, & etiam præstantiori concedatur, & in sepultura, ut in proposito dixit Rota *decis.* 127.